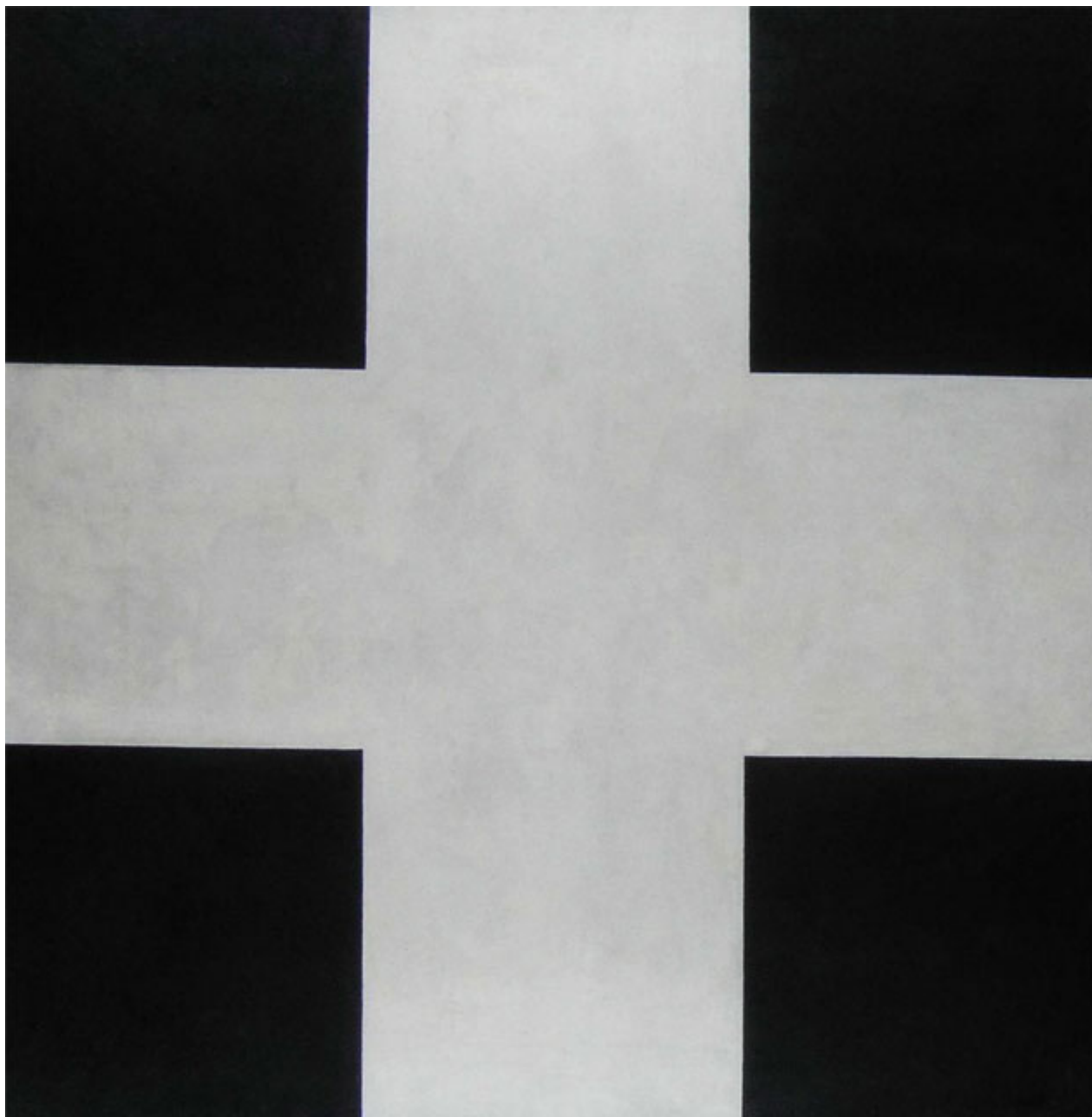

«Πέρα από την κοινή λογική» (Έργα ρωσικής πρωτοπορίας από τη συλλογή Κωστάκη)

[/ Πεμπτουσία](#)

«Πέρα από την κοινή λογική. Έργα ρωσικής πρωτοπορίας από τη συλλογή Κωστάκη του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης» είναι ο τίτλος της έκθεσης που προέκυψε από τη στενότερη συνεργασία μεταξύ του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Παρουσιάζονται 67 έργα των σημαντικότερων καλλιτεχνών της ρωσικής πρωτοπορίας καθώς και αρχαικό υλικό (φωτογραφίες, ζωγραφική, προβολές) από την ζωή του ίδιου του συλλέκτη Γιώργου Κωστάκη αποτυπώνοντας τις βασικές αρχές και τα βασικά κινήματα της ρωσικής πρωτοπορίας.

Η έκθεση χωρίζεται σε τέσσερις μεγάλες ενότητες:

Η πρώτη ενότητα παρουσιάζει την μετάβαση της τέχνης από την αναπαράσταση στην μη-αντικειμενικότητα. Στις αρχές του 20ού αιώνα ο συμβολισμός και τα μετεμπρεσιονιστικά ρεύματα κυριαρχούν στην ευρωπαϊκή σκηνή και επηρεάζουν αισθητικά και θεματικά τους νέους ρώσους καλλιτέχνες που ιδρύουν τις ομάδες «Γαλάζιο Ρόδο» και «Χρυσόμαλλο Δέρας» και εισάγουν καινοτομικές τεχνικές στη σύνθεση και την οργάνωση της ζωγραφικής επιφάνειας. Στη Ρωσία παρατηρείται μια τάση επιστροφής και αξιοποίησης παραδοσιακών μορφών τέχνης, όπως η βυζαντινή ρωσική εικόνα, η λαϊκή τέχνη και χειροτεχνία και η παιδική ζωγραφική. Οι επιδράσεις του Σεζάν, του γαλλικού κυβισμού και του ιταλικού φουτουρισμού είναι έκδηλες στην παραγωγή αυτής της περιόδου. Παρόλο που η καθαρή

αφαίρεση πρωτοεμφανίστηκε γύρω στο 1910 και τόσο ο Βασίλι Καντίνσκι όσο και ο Μιχαήλ Λαριόνοφ διεκδικούν την πρωτιά της, ο όρος «μη αντικειμενική τέχνη» ανήκει στον Καζιμίρ Μαλέβιτς και γεννήθηκε μαζί με το κίνημα του σουπρεματισμού. Έτσι, «μη-αντικειμενική» λέγεται η τέχνη που δεν ξεκινάει από το περιεχόμενο αλλά από τη φόρμα, η οποία με τη σειρά της προσδίδει περιεχόμενο. Η μη αντικειμενική τέχνη έγινε σε μερικά χρόνια ζητούμενο στο έργο των περισσότερων καλλιτεχνών της πρωτοπορίας.

Η δεύτερη ενότητα παρουσιάζει την σχέση τέχνης και φύσης μέσα από το έργο και τα μαθήματα του Μιχαήλ Ματιούσιν και της «Ομάδας Οργανικής Παιδείας». Ο Ματιούσιν ήταν ζωγράφος, μουσικός και δάσκαλος στο Κρατικό Ινστιτούτο Καλλιτεχνικής Παιδείας της Πετρούπολης (ΓΚΙΝΧΟΥΚ). Ο όρος «Οργανική Παιδεία» επινοήθηκε από τον ίδιο και βασιζόταν στην θεωρία ότι ο κόσμος είναι ένα αυστηρά δομημένο σύστημα που διέπεται από νόμους, κινείται αέναα και έχει τον δικό του βιολογικό ρυθμό ακόμη κι όταν πρόκειται για ανόργανη ύλη όπως είναι το κρύσταλλο ή η πέτρα.

Η τρίτη ενότητα παρουσιάζει την σχέση τέχνης και αρχιτεκτονικής που οδηγεί στην παραγωγή χρηστικών αντικειμένων. Στην περίοδο από το 1915 ως το 1932 και ιδιαίτερα στη δεκαετία του 1920 όταν το κίνημα του κονστρουκτιβισμού επικρατεί στις τέχνες, διακρίνει κανείς την ανάγκη των καλλιτεχνών να προσφέρουν ιδέες και λύσεις που θα συμβάλουν ουσιαστικά στο έργο των μηχανικών και των αρχιτεκτόνων τόσο όσον αφορά τη χρήση των υλικών όσο και την διερεύνηση νέων όγκων και φόρμας με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μιας νέας αισθητικής για τους ανθρώπους της νέας σοβιετικής κοινωνίας. Η ενότητα αυτή ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της πτητικής μηχανής «Λετάτλιν» του καλλιτέχνη Βλαντίμιρ Τάτλιν, που αποτελεί ένα από τα τελευταία σχέδια της ρωσικής πρωτοπορίας που όμως δεν κατόρθωσε να υλοποιηθεί.

Η τέταρτη ενότητα παρουσιάζει το έργο του Σολομόν Νικρίτιν, ενός από τους καλλιτέχνες της νεότερης γενιάς της ρωσικής πρωτοπορίας που συνδέει την ζωγραφική του με την έννοια του παραλόγου που με τη σειρά του οδηγεί στην αίσθηση τρόμου και απόγνωσης.

Η έκθεση συνοδεύεται από παράλληλο πρόγραμμα ξεναγήσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Επιμέλεια έκθεσης: Μαρία Τσαντσάνογλου, Διευθύντρια ΚΜΣΤ

Βοηθοί Επιμελητές: Δόμνα Γούναρη, Αγγελική Χαριστού, Επιμελήτριες ΚΜΣΤ.

Πληροφορίες

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (εντός ΔΕΘ-HELEXPO)

T. 2310 240002, F. 2310 281567

mmcart@mmca.org.gr

Βασίλης Χάδος